

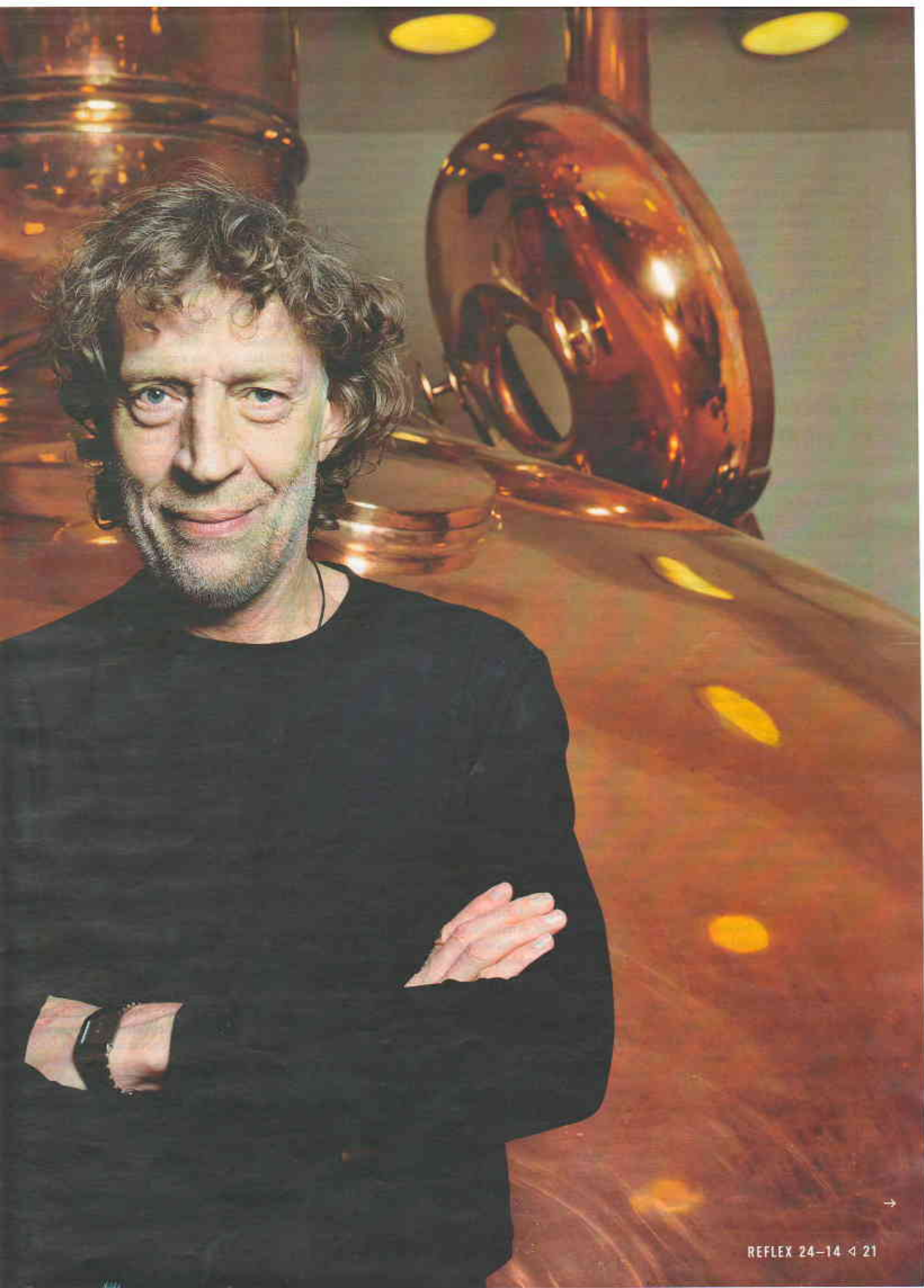
ROZHOVOR

KOCO VINA I SATISFAKCE

ZPOVĚĎ NEJZNÁMĚJŠÍHO ČESKÉHO
PIVOVARNÍKA NEJEN O VNITŘNÍ ENERGII,
KTERÁ OVLIVŇUJE ŽIVOT

TEXT MAREK STONIŠ
FOTO NGUYEN PHUONG THAO

Se **STANDOU BERNARDEM (59)** se známe téměř čtvrt století, proto nemá cenu v následujícím rozhovoru ani předstírat vykání. Za úsvitu české demokracie jsme v Opavě řídili týdeník Region; on z pozice ředitele, já jako šéfredaktor. Standa byl už tehdy uragán, sršel nápady a šířil kolem sebe optimismus a energii. Bylo mi jasné, že novinami to u něj neskončí. A taky, že ne. Jednou v pátek odjel z Opavy a v pondělí se vrátil jako pivovarník.

→

Koupě humpoleckého pivovaru byla souhra velikých náhod a okolností. Věříš v osud?

Sdílim pohled na svět, který říká, že většina věcí, která tě má v životě potkat, tě potká. Když vypukla listopadová revoluce, bylo mi necelých pětadvacet let. Získal jsem pocit svobody, spojený s pozitivní energií, a cítil se na vrcholu sil. Když jsem byl malý kluk, nevlastní bratr mého strýce pracoval jako řadový zaměstnanec ve stolárně, kterou mu komunisti sebrali, a bylo cítit, jak dělá poctivě. To ve mně zůstalo – ten obrov-

mi, že budeš muset skončit jako ředitel Regionu, protože jsi koupil pivovar. Byl to sice šok, ale ne zase tak velké překvapení. Mně bylo vždycky jasné, že „něco provedeš“...

Zpětně si uvědomuju, že v té chvíli jsem byl svobodný. Koupil pivovaru jsem nevnímám jako riziko, ale jako dobrodružství. To, že jsem v Opavě v říjnu 1991 sedl do otrískané dacie a odjel na dražbu do Humpolce, o kterém jsem skoro nevěděl, kde leží, jsem bral jako dobrodružství. A zase – není určitě náhoda, že jsem předtím potkal člověka, jenž mi zásadně pomohl s první finanční rozvahou. Díky němu jsem věděl, že když pivovar koupím jako

letí již v roce 2000. V pivovarské branži to bylo trochu složitější. Než se to povedlo, tak mi pivovarníci z Českého svazu malých nezávislých pivovarů, který jsem založil, fandili, tleskali a někteří i pomáhali. Když daňovou úlevu potvrdil i Ústavní soud, bohužel jsem na vlastní kůži pocítil závist. Třeba mi vyčítali, že jsem si tím bojem o nižší daně budoval značku Bernard. Ale proboha, co jsem asi měl dělat? Tvrdit, že se jmenuju Xaver? Bojoval jsem přece za všechny! I když jim úleva ročně přinášela několik milionů, byli na mě naštvaní. Samozřejmě ne všichni. Pro mě je ale největší satisfakcí, že se to podařilo. Jinak by v Česku

tak oni. Nakonec mě sice nevyloučili, ale došlo to tak daleko, že jsme museli začít uplácet taky. V roce 2001 jsme za měsíc prodali necelých pět tisíc hektolitrů piva, což byla likvidační hranice. Nezbylo tedy nic jiného než tehdejšími hospodským, pro které byly peníze jedinou módou, dávat úplatky taky. Jinak bych firmu přivedl do krachu. Upláceli jsme zhruba do roku 2007. Naštěstí značka Bernard do té doby tak posílila, že už to nemusíme dělat. Vaříme pivo výrazné chuti, a jakmile si na ni lidé zvyknou, už nechtějí pít nezajímavé a průměrné pivo. To nás chrání.

Ve vzpomínkách na svého otce říkáš, jak jsi rád, že i když zemřel předčasně, alespoň zažil Listopad, ale ne už následující krocovinu. Co zažíváme teď? Úplně vystráznění?

Ta krocovina u mě vypukla nástupem populistů na veřejnou scénu. Prvním z nich byl Miloš Zeman se svou „spálenou zemí“ a zcela účelovou marketingovou akcí „Čisté ruce“, kterými vyhrál volby. Součástí té doby byla i jeho poziciční smlouva s Václavem Klausem a po ní neuvěřitelně graduující všeobecná korupce. Zcela jedno, zda zprava, nebo zleva, mohli za to jednoznačně oba či, chcete-li, jak ODS, tak ČSSD. Pak sice přišel Špidla, jenž byl umírněný až k nudě a smrti, ale po něm Gross a Paroubek a to už se krocovina zase rozjela naplno. **Tedy ses rozhodl propojit svou značku s veřejným angažmá?**

Ano, Paroubek mě vyprovokoval k akci Studenti, pojdte volit. To, že by nám mohl vládnout člověk s diktátorskými sklony, mě upřímně vyděsilo. A když jsem si přečetl průzkum, že studenti ve volbách nanečisto dali socialistům něco kolem šesti procent, řekl jsem si: To je přece výzva, jen nějak ty mladé lidi dostat k volbám! Aby se nezachovali jako za normálních „volebních“ okolností – že odjedou pařit někým na chatu a na volby se vykašlou. Nakonec jsem si uvědomil, jak je to jednoduché – vždyť mám pivovar a každé maturitní třídy, z níž aspoň pětáosmdesát procent studentů půjde volit, můžu věnovat na maturitní večírek bečku piva. Reakce byla spontánní – nakonec jsme vydali tisíc sudů středoškolským a čtyři a půl tisíce beden piva vysokoškolským. Paroubek sice vyhrál, ale koalici nesestavil. Podle povolebních čísel se potvrdilo, že účast mladých lidí ve volbách byla skutečně větší a drtivá většina z nich rozhodně Paroubka nevolila. Dodnes jsem

TA KOCOVINA U MĚ VYPUKLA NÁSTUPEM POPULISTŮ NA VEŘEJNOU SCÉNU. PRVNÍM Z NICH BYL MILOŠ ZEMAN.

ský kontrast proti socialistickému bordelů, jenž vládl všude kolem a kterého jsem si i já v těch pár pracovních státech užil dost. Klíčové ale bylo, že v říjnu roku 1991, kdy jsem pivovar vydražil, jsem byl otevřený změně, chtěl něco zkusit a podnikat. Nebyl jsem připoutaný a přikovaný k jednomu oboru nebo místu. Vnitřně jsem se nebrzdil a nechal jít tu energii dopředu. Což je v životě klíčové – v určité situaci nechat věcem volný průběh a jít za tím, kam tě to táhne. Neřítovat se a neblokovat. Jako v Coelhowě *Alchymistovi* – kolik on na své cestě životem potká lidí, kteří někde zamrzli!

Když jsme spolu byli v devadesátých letech v týdeníku Region v Opavě, pokoušel ses vyvážet české pivo do Polska a pomoci tak finančně novinám. Kdyby Poláci nezvedli nečekaně dovozní clo na pivo...

... tak jsem tam třeba dodnes, vozím pivo do Polska a vydávám Region... To je přesně doklad toho, jak se život odvíjí. Dneska vnímám život, pokud je to skutečný život, jako změnu. Jako tok energie, která nezamrzne. Život může prosvístět strašně rychle, najednou si říkáte: Do pytle, chtěl já jsem být ve svém věku tam, kde dneska jsem? A zjistíte, že jste něco prosvíhli jenom proto, že jste před patnácti dvaceti lety neměli odvahu ke změně a neuvolnili jste se z dosavadního stereotypu. Takže to, co se stalo, zase za tak velkou náhodu nepovažuji. Spíše jsem rozumem nebránil vnitřní energii, která mě někam táhla. **Pamatuji se na okamžik, když ses vrátil z Humpolce a oznámil**

fyzická osoba, nebudu muset odvádět tehdejší obrátovou daň a budu moci v dražbě jít až na pětadvacet milionů korun. A tím, jak jsem chtěl náš Region podpořit prodejem piva do Polska, jsem se zase seznámil se sládkem Ostravského pivovaru Pepou Vávrou, který mi řekl o tom, že v Humpolci jde do dražby pivovar. To nejsou náhody, to je sousledný řetězec událostí, jenž se spustí za předpokladu, že se otevřeš vnitřní energii. A potkáš lidi, které máš potkat a kteří tě posunou někam dál.

Když jsi koupil pivovar, měl jsi nějakou vizi. Jak se od ní liší dnešní realita?

Měl jsem více snů v jednom. Za prvé – abychom začali vařit opravdu dobré pivo. Za druhé – abychom vytvořili značku, která bude obdivovaná. Známa, jiná, vyhraněná. Značka, která nebude lidem lhotejná a vzbudí pozitivní emoce, i když ne za každou cenu. Což znamená, že se nakonec stane značkou kultovní. A nakolik se liší realita od snu? Původní sen se vlastně nezměnil, jen jsme možná trochu dál než na začátku.

Tvé jméno bylo v devadesátých letech spojeno s bojem o daňovou výjimku pro malé pivovary. Český trh je díky výjimce ve spotřební dani, kterou jsi nakonec prosadil, pestrý. Byl jsi za to po zásluze potrestán, nebo už se ostatní pivovarníci chystají stavět ti pomník?

Sdružení přátel piva, což je vlastně zájmová organizace milovníků piva s dlouhou tradicí, mi za prosazení daňové výjimky udělilo titul Pivovarská osobnost sto-

dnes bylo podle mého odhadu deset patnáct průmyslových pivovarů, ne přes čtyřicet. A místo dvou set třiceti minipivovarů by jich fungovalo jen pár desítek. V počtu minipivovarů na počet obyvatel jsme předstihli i Německo. A to číslo pořád roste. Kdo chce, může si dát v minipivovaru originální nefiltrované pivo a nemusí pít nějaké univerzální europivo, z toho mám největší radost. Ostatně náš pivovar od loňska, vzhledem k produkci přes dvě stě tisíc hektolitrů piva, už na daňovou úlevu nárok nemá. **Z hlediska tvého dnešního antikorupčního angažmá zní paradoxně, že jsi před lety uplácel hospodské, aby čepovali tvé pivo. Kdy jsi s úplatky skončil? Je už ten zločin promlčený?**

S uplácením hospodských se začalo někdy v polovině devadesátých let. Jako první uplácel pivovar Krušovice, po něm se to rozšířilo masově. Když Krušovicím v prvním roce díky úplatkům vyskočila výroba ze čtvrt milionu hektolitrů na milion, logicky muselo těch sedm set padesát tisíc hektolitrů někomu chybět. Proto jsem proti uplácení hospodských od počátku tvrdě bojoval. Nejprve z pozice šéfa Českého svazu malých nezávislých pivovarů a pak jako člen představenstva Českého svazu pivovarů a sladoven, což dokonce vedlo k tomu, že ředitel Krušovic a Staropramenu požadovali mé vyloučení ze svazu. Protože jsem peníze hospodským nazýval úplatky, poškozoval jsem podle nich dobré jméno členů svazu. Bránil jsem se, že jen nazývám věci pravým jménem, a pokud někdo poškozuje dobré jméno svazu,

SUBJECT

vděčný za nápad, jakým se mi volební účast těch nejmladších voličů podařilo ovlivnit.

Reflex v té době byl na podobné vlně - spojoval lidi různých názorů a postojů, jimž byl společný strach z návratu totalitáře typu Jiřího Paroubka. Dnes podobná sdílená emoce chybí. Já ovšem cítím obavu z oligarchizace české demokracie, kterou pro mě symbolizuje Andrej Babiš. Víš, že jsi jej v počátcích jeho politického angažmá prosazoval. Jak ho vnímáš teď?

Samozřejmě cítím možné riziko v jeho potenciálním preferování zájmů svých firem z pozice člena vlády a ministra financí. Zároveň ovšem sleduju jeho konkrétní kroky a zatím jsem nezaregistroval, že by upřednostnil svůj byznys nad zájmy celku. Tím neříkám, že souhlasím s každým jeho názorem.

Na billboardech svého pivovaru pravidelně vyjadřuješ pod heslem Svět se zbláznil, držte se! své postoje. Varoval jsi před propojením komunistů se sociálními demokraty, naposledy ses obul do Klausovy amnestie. Co bys na billboardy umístil dnes?

V momentální situaci mě nic nenapadá. Z dnešní vlády mám o něco lepší pocit, než jsem původně čekal. Je v ní samozřejmě zastoupený levičácký populismus, ale ten vyvažují názory, které mají hlavu a patu. Naše kampaně se vždycky vázaly na konkrétní situaci, událost. První byla zoufalá zpěvačka Anička Dajdová, poslední Klaus zametač pod koberec. Možná bych tam dal něco dlouhodobějšího - například premiéra, jenž kromě angažmá v politice v životě nepracoval.

Když jsme u toho, dovedeš si představit, že tento pivovar vede koaliční vláda? Jak dlouho by trvalo, než by požádala o pomoc mezinárodní finanční instituce?

No, jistou finanční rezervu jsme si v pivovaru vybudovali. V posledním roce jsme však investovali sto miliónů korun především do nové technologie a připravujeme další a další investice. Letos prodáváme o jedenáct procent víc než loni, značka je dobře vnímaná... Ale nevím, jak dlouho by jim to trvalo, než by to poslali do kopru. Přesné datum opravdu nejsem schopný říci, ale kdyby se do toho pustili s populistickou vervou, dlouho by to asi netrvalo.

Každý rok pořádáš v Humpolci velký hudební festival Bernard

HRDÝ BERNARD

„Za poslední rok jsme do pivovaru investovali sto miliónů korun. Před tříadvaceti lety byl humpolecký pivovar ruinou určenou k likvidaci.“

VZNIKÁ CELÁ ŘADA PŘEDPISŮ, NOREM, KTERÉ BY PODLE MÉHO NÁZORU VZNIKAT NEMĚLY, NÁŠ ŽIVOT JE BYROKRATIZOVÁN.

fest. Kdyby ohlásil návštěvu prezident Zeman, jak bys reagoval?

Je to otevřená a svobodná akce, tak ať přijede. Samozřejmě by mu nikdo ve vstupu nebránil.

Když popisuješ dnešní poměry ve své knize, raziš termín o zužující se svobodě. Jak si jej vysvětlit? Politicky?

To nesouvisí pouze s politikou. Vnímám to tak, že vzniká celá řada předpisů, norem, které by podle mého názoru vznikat neměly, náš život je byrokratizován, měří se a stanovuje; jsou to blbosti, jež pro mě nemají žádný význam. Pro mě jako výrobce to znamená, že mi někdo určuje názvy výrobků, které mi přijdou marketingově hrozná a zbytečné. Je to možná malichernost, ale jde proti mému pojetí svobody. **Proto je také tak kritický tvůj pohled na Evropskou unii?**

Bohužel mám pocit, že Unie se stala slabým byrokratickým kolosem, zapleveleným spoustou nesmyslů, dotačních titulů, lobbismu, pomalostí a neochotou k jakékoli razantní změně. Na Evropské unii je toho hodně, co mi vadí a co se zásadně vzdálilo krásné původní myšlenky, která byla postavena na volném pohybu zboží, kapitálu a osob.

Přestože se už přímo nezabýváš tak říkajíc politikou všedního dne, tři roky se angažuješ v Nadačním fondu proti korupci. Jsi spokojený s jeho výsledky?

Nad očekávání. To, na co fond hlavně poukazoval, bylo přímé napojení lidí v polostátních podnicích na politiku, nebo dokonce odkryl kauzy přímo na některých ministerstvech - za všechny jmenuji například kauzu Vladimíra Šišky, bývalého náměstka ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka. Správně by ale náš fond vůbec neměl existovat. To, čím se zabýváme, by přece měla řešit policie, soudy a státní zastupitelství. A hlavním motivem pro vznik

fondu byla právě nečinnost všech těchto orgánů. Dnes ale cítím, že už jsme přispěli k určité změně atmosféry. Není přece normální, že se nejprve někde krade, pak se peníze proženou přes pár daňových rážů, aby nakonec skončily v soukromých kapsách nebo v politice. Prokazatelně jsme lidem za několik let ušetřili několik miliard korun, které nezmizely nenávratně pryč. Proto jsem s fondem spojil své jméno.

Když jsem tě viděl mezi zakladateli fondu, překvapila mě ta pestrá směsice lidí. Třeba tebe a Karla Janečka vnímám jako osoby z opačného pólu podnikatelského světa - ty vyrábíš dobré pivo, on vydělává na spekulacích na burze... Jak si dva tak z podstaty rozdílní podnikatelé mohou rozumět?

My jsme se několikrát docela tvrdě pohádali, ale hádky přešly jak bouřka. Pro mě je Janeček člověk, jenž legálně umí vydělat velké peníze a značnou část těch peněz vydává na akce typu založení protikorupčního fondu nebo založení fondu na podporu vědy. Značnou část těch peněz prostě věnuje na věci, které by vůbec nemusel dělat. Jakou má hlavní motivaci? Nevím. Zatím vnímám, že mu stejně jako mně vadí bordel a že se snaží o nápravu. Myslím si, že některé věci sice vidí příliš idealisticky, ale na to má plné právo. Investuje svoje peníze, a když je v tom dobrý úmysl - a já ho tam cítím -, tak ho respektuju jako člověka, jenž dělá věci, které mají smysl. **Jak si rozumíš s dalším členem antikorupčního fondu, hercem Janem Krausem? Ten na tebe ještě v době, kdy jsi na kandidátce ODS usiloval o křeslo v Senátu, tvrdě útočil, podal si tě i ve své televizní talk show.**

S ním jsem měl opravdu na začátku vnitřní problém. Ale vyříkali jsme si to. Já jsem mu vysvětlil, co mi vadilo na něm, on mi řekl, co jemu na mně, a zjistili jsme, že

vedle sebe sedět můžeme. A nejen to, ještě se díky němu často skvěle bavíme.

Další kontroverzní osobou ve vašem středu je bývalý šéf kontra-rozvědky Karel Randák.

Když jsem se s ním poprvé viděl na schůzce nadačního fondu, byl jediný, kterého jsem neznal podle tváře. Seděl tam prostě člověk, o němž jsem jen tušil, že jej odněkud znám. Ale na první pohled mi byl sympatický. Každý jeho další krok, čin, reakce na konkrétní událost mě v původním pocitu utvrzují. Ten chlap mi prostě sedí se vším všudy, stojím za ním více než na sto procent. Jeho kandidatura na prezidenta byla sice neúspěšná, ale kdyby se jím stal, byl bych na něj hrdý. Když bylo třeba, vyrazil do válečných oblastí, kde šlo mnohdy o život, není to žádný řídicí číkmunda z kanceláře.

Nezpochybňují cíle, které máte, píše mě někdy znevůzňují metody, jejichž pomocí jich třeba Karel Randák dosahuje. Když si třeba vzpomenu na jeho podivnou roli v kauze Monte Argentario kolem Mirka Topolánka...

Na to jsem se Karla Randáka nikdy neptal, mám pocit, že na to jednou přišla řeč a že jeho slova, kterými to komentoval, mi seděla. Kdyby tu byl s námi, tak bych takovou otázku vítal, ale není tu, takže nemá smysl to rozebírat. Ale věř mi, je to člověk, jenž má konzistenci, jasné názory, jde mu o zájem celku. **Spolu se zaměstnanci jste vytvořili firemní hodnoty pivovaru Bernard: otevřenost, důvěra, spolupráce, zodpovědnost, pozitivita. Kdyby se někdo těch hesel nedržel, nemá šanci u tebe získat zaměstnání. Ale co třeba s takovým člověkem, jenž je negativní, bouchá hlavou do zdi, a přesto něco vymyslí? Notabene... zaměstnal bys Jana Krause? Mně přijde někdy hodně negativní a zlý.**

Ty hodnoty, které jsi jmenoval, vymysleli sami zaměstnanci →

STANISLAV BERNARD (1955). Spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard, který byl založen v roce 1991 v Humpolci na místě původního pivovaru. Ten koupil Stanislav Bernard se svými společníky za 45 milionů korun v aukci malé privatizace. Plus sedm milionů za většinou nepoužitelné zásoby. Pivo Bernard postupně získalo punc kvalitního českého piva, oceněného na domácích i zahraničních soutěžích. Značka Bernard se stala jednou z nejocenenějších mezi českými firmami. V roce 2001 získali padesáti-procentní podíl v Rodinném pivovaru Bernard majitelé belgického pivovaru Duvel Moortgat. Díky svému úspěšnému boji za diferencovanou spotřební daň malých a středních pivovarů v České republice získal Stanislav Bernard titul Pivovarská osobnost století.

pivovaru a celý proces trval rok a půl. Už samotné hledání těchto hodnot atmosféru ve firmě výrazně zlepšilo. Od doby, kdy jsme nakonec hodnoty přijali za své, je nepoužíváme – my jimi žijeme. Takže to, jestli uchazeč o práci v našem pivovaru bude naše hodnoty dodržovat, je opravdu jedno z našich zásadních kritérií. A když jsme u Jana Krause – ty ho sice zmiňuješ jako příklad negativního člověka, ale já ho zažívám tři roky ve správné radě nadace, řešící zlodějnu velkého formátu, kde je velmi často více než pozitivní. Já jsem si s ním v tom roce 2008 opravdu užil své, ale dnes ho vidím jako velice pozitivní prvek naší nadace.

Kdysi dávno jsme seděli u tebe v Háji ve Slezsku, byl první květen a my se radovali, že na místo chystané komunistické oslavy přes noc někdo vypustil hovnocuc plný močůvky, a tím ji zneškodnil. Nevylili jsme, obrazně řečeno, na komunisty té močůvky málo? Relativizuje se Listopad, polistopadová éra je sma-

Na otázku, proč vydal knihu svých vzpomínek a názorů na život, podnikání i politiku, odpovídá Stanislav Bernard jednoduše: „Vedl mě k tomu vnitřní pocit, že je o čem psát, o co se podělit. V posledních letech mě překvapilo, že se v různých diskusních fórech na internetu objevily výpady typu: To by mě zajímalo, kde na to nakradli. Když

jsme dlouhá léta bojovali o přežití, ani ve snu mě nenapadlo, že by mohl někdo někdy zpochybňovat způsob, jakým jsem pivovar koupil, a tak mě napadlo napsat, jak to doopravdy bylo, aby to bylo někde zaznamenáno. Ale koupě pivovaru je jen fragment a jeden z motivů knihy, začátek celého mého příběhu.“

hem vydávána jako období jedné velké zlodějny...

Snažím se aktivně současnou politiku opravdu nesledovat, a proto na dané téma ode mě teď nic

silného neuslyšíš. Ale máš kus pravdy, opravdu by bylo dobré, aby pozitivní duch listopadu 1989 a to, co se stalo po něm, úplně nevyvanuly. Vadí mi, že se zavádí

do společnosti čím dál více rovnostářských prvků, že úspěšní jsou automaticky podezřelí, je mi to opravdu proti srsti. Netvrdím, že nemůže existovat jiný systém než parlamentní demokracie, ale zatím nikdo ani nenaznačil, že by společnost mohla fungovat úspěšně jinak. Jenže tyto úvahy teď opravdu nejsou moje parketa.

Což je u člověka tak vyhraněných názorů, které neváhal umístit i na billboardy, docela překvapivé. Tak co tedy?

Cítím obecně v celé řadě lidských činností, ať je to výroba potravin, nebo průmyslového zboží, postupnou ztrátu poctivosti. Sice na všechno existují bruselské i české předpisy, jež jsou na jedné straně velmi přísné, na straně druhé zase strašně benevolentní. Všechno nakonec diktuje nízká cena, kterou si vyjednají supermarkety. O kvalitu jde často až v poslední řadě. Proto si dnes vážím každé firmy, která to dělá jinak a své podnikání staví na poctivosti a – stejně jako náš pivovar – nepodléhá diktátu nízké ceny. Kdo nepodlehne, zvítězí. Bylo to někdy těžké, ale věřím, že příběh našeho pivovaru může být inspirací, že to jde. **X**